Capel M.C. Cefncoch, Llangernyw

(Parhâd o dudalen 17)

cyngherddau ac eisteddfodau yn y capel. Nid oedd ef chwaith yn cyd-weld â chael trip ysgol Sul ond yr oedd yn dda i ni, y plant, na chawsai ei ffordd ei hun yn hyn o beth.

Cofiaf yn dda am y nos Sul olaf i fy nhaid fod yn y capel. Cyfarfod gweddi oedd yno ac yntau yn cymryd rhan a'r emyn olaf iddo ei darllen allan i'w chanu oedd honno sydd yn dechrau gyda'r geiriau:

Dacw'r hyfryd fan caf ddringo
Gwn caf ddringo cyn bo hir.
Draw i'r bryniau oer tymhestlog
Yn y Sanctaidd hyfryd dir.
Gwela'n awr, fore wawr
Glir, o dragwyddoldeb mawr.

Un noson yn ystod yr wythnos ddilynol bu farw yn ei gwsg heb gael cystudd o gwbl, yn bedwar ugain a deg.

Yr oedd fy nghartref ar fin y briffordd lle yr oedd gryn drafnidiaeth hynod yn y dyddiau hynny. Byddai'r goits fawr yn cael ei thynnu gan bedwar o geffylau. Yr oedd amryw o'r cerbydau hyn yn mynd heibio yn ystod yr haf yn cario ymwelwyr o lan y môr am wibdaith i'r haul. Yr oedd nifer mwy ohonynt yn mynd allan ar y Sul nag ar yr un diwrnod arall. Yr oeddynt yn arfer aros yn y Llan i roddi gorffwys i'r ceffylau a'r bobl i fynd i gael te. Byddai dyn yn eistedd ar sedd y tu ôl i'r goits ac yn canu corn hir, a byddem yn ei glywed ers meitin cyn iddo ddod i'r golwg.

Nid oedd llawer o foduron yr adeg honno, ac nid oedd tarmac ar y ffordd, a phan fyddai y tywydd yn wlyb, yr oedd y ffordd yn llaid trwchus, ac ar dywydd sych yr oedd llwch mawr yn codi ar ôl popeth, yn enwedig car modur.

Y ceffyl a'r drol oedd mewn bri yr oes honno, ac roedd pawb hefyd, yn cerdded bellteroedd i bobman.

Un cymeriad rwyn ei gofio'n dda oedd John Williams, Bodgwnwrch hen ŵr o amaethwr, dyn caredig a hoffus iawn, ei wraig hefyd. Yr oedd ef yn hoff iawn o blant, ond nid oedd ganddo rai ei hun. Bu yn dioddef oddi wrth y cryd cymalau ers rhai blynyddoedd cyn diwedd ei oes, ac aeth i fethu cerdded o gwbl, ond er hynny, mynnai ddod i'r capel, ac i'r sedd fawr gan ei fod yn flaenor yno. Yr oedd ganddo gerbyd bychan a merlen fach i'w gario, a'r gyrrwr oedd un o'i weision, dyn ieuanc cryf, mawr o gorffolaeth, a byddai hwn yn cario yr hen wr ar ei gefn, o'r cerbyn i mewn i'r capel a'i osod i eistedd yn y sedd fawr; ac ar ôl y gwasanaeth yn ei gario allan i'r cerbyd i fynd adref. Gwelais hyn yn mynd ymlaen am flynyddoedd.

LLYFRAU RHOSPOINT

85 Y Promenade, Llandrillo yn Rhos, Bae Colwyn, LL28 4PR

Rheolwyr Gwyn a Beryl Morris

Ffon (01492) 545236 E Bost - rhos.point@btinternet.com

LLYFRAU NEWYDD, AIL-LAW A HYNAFIAETHOL

1. Cerddi'r Parlwr - Einion Evans c/m Gomer 1977 ... £3.00
2. Blynyddoedd Cyntaf Methodistiaeth - Richard Bennett c/c 1909 ... £2.00
3. Yml Y Ddalen - R T Jenkins c/m 1957 ... £2.00
4. Canu Oes William Morris - Glennys Roberts (Gol) c/c 1981 ... £3.00
5. Teithia Haf - Harri Samuel c/c s/l Llyfrau'r Dryw 1961 ... £5.00
6. Etholedig Arglwyddes - Harri Parri c/m Pantycelyn 1993 ... £5.00
7. Croesi Ffiniau - Enid Thomas c/m 1990 ... £1.50
8. Cloc y Capel - Gomer Roberts c/m Gomer 1973 ... £2.00
9. Eisteddfod Bodran A Gan Bwyll - Saunders Lewis c/c s/l Gee 1952 ... £3.00
10. Cerddi'r Bwthyn - Dewi Roberts c/c Aberystwyth 1948 ... £2.00
11. Tros y Tresi - Alun Edwards c/c Gee 1956. ... £2.00
12. Yn Ol I Lyn ac Eifionydd - Gruffudd Parry c/m Clwb y Bont 1982 ... £1.00
13. Beth Maen Nhw'n Ei Fwyta Casgliad o Rysetiau or Wladfa c/m Coleg Normal Bangor 1994 ... £2.50
14. O Lwch Y Lofa Cyfrol O Ganu Can Chwech O Lowyr c/m 1924 ... £4.00
15. Y Pregethwr At Iws Gwlad - Harri Parri c/m 1988 ... £2.00
16. Atgofion O Batagonia - R Bryn Williams c/m Gomer 1980 ... £4.50
17. Gwenni Aeth I Ffair Bwllheli - Dr Eurwyn Wiliam c/m 1994 ... £2.00
18. Maes yr Onnen A Cherddi Eraill - John Edward Williams c/m 1998 ... £2.00
19. Y Wladfa - R Bryn Wiliams c/c s/l Gwasg Prif Cymru 1962 ... £10.00
20. Cynefin Y Cymro - Tom Pritchard/ Iorwerth Roberts c/m 1989 ... £2.50
21. Pethau Patagonia - Fred Green c/m Mei 1964 ... £3.00
22. Awelon Llyn - Roger Jones c/c s/l 1970 ... £2.50
23. Tw Bi Shiwar - Gwilym T Hughes c/c s/l Dryw 1970 ... £3.00
24. Cronicl y Cymdeithasau Crefyddol - Samuel Roberts c/c Lledr 1853 ... £18.00
25. Trysorfa Y Plant - Parch Thomas Levi (Gol) 1871. c/c Hanner Lledr. Y Ddegfed Gyfrol ... £10.00
26. Gwynedd Diwydiannol - Dr David Gwyn (Gol) 1999 Cyf 4 c/m fel Newydd £5.00
27. Bywyd ac Amserau Yr Esgob Morgan - Charles Ashton 1891 c/c ... £20.00
28. Plwyf Llansannan Ei Chwedloniaeth ei Gymeriadau Hynod - Lloffwr Llen (Mr R Wynne Jones) c/m 1911 ... £25.00
29. Llyfr Nodau Clustiau Sir Feirionnnydd ar Gororau - Gwilym Prysor Jones 1974 c/c ... £5.00
30. Llyfr Dail (Yr Hen Dr David T Jones Llanllyfni) Y Llysieulyfr Teuluaidd - David Thomas Jones c/c tua 1910 ... £15.00
31. Caneuon Mynyddog c/c 1866 ... £10.00
32. Y Cynganeddion Cymreig - David Thomas c/c 1923 ... £15.00
33. Seiri Cerdd Nantconwy - R M Wiliams c/m ... £2.00
34. Mab Hynaf Musus Wilias Cofio Gari - Myrddin ap Dafydd (Gol) c/m 1996 ... £3.50
35. Croesi Traeth - Gwyn Williams c/m 1981 ... £2.50
36. Tom Nefyn Portread - Harri Parri ... £5.00
37. Byd a Betws Cerddi- Sauders Lewis c/m 1941 ... £3.00
38. Hen Dy Ffarm - D J Wiliams c/c 1953 ... £2.00
39. O Ben Tir Llydaw - Dyfnallt c/c1934 ... £2.00
40. Gwirioni - Shoned Wyn Jones c/m 2001 ... £2.00
41. Byw yn y Wlad - Dic Davies c/m 1992 ... £4.00
42. Byddin Y Brenin - Dewi Eirug Davies c/m 1988 ... £3.00
43. Y Bwthyn Cu - Jane Edwards c/m 1987 ... £3.00
44. Awelon O Uwchaled - Gwilym Jones c/m 1980 ... £2.50
45. Cymru Patagonia - R Bryn Williams c/c 1942 ... £5.00
46. Fy Mhobol I - T Llew Jones c/m Gomer 2002 ... £3.00
47. The Old Cottages of Snowdonia-Hughes /North c/c s/l Arg 1979 d/i £20.00
48. The Wild Welsh Coast 100 Years Ago - Stuart Ludlum c/m 1985 ... £5.00
49. A Short History of The Parish of Llanddulas, Denbighshire - Rev. Edward Hughes 1939 c/c d/i ... £10.00
50. Llandudno Conference 1939 NUT c/c d/i ... £15.00
51. The Castle and Town of Ruthin Ail Arg 1837 c/c d/i ... £60.00
52. Llansannan It's History and Associations - W Bezant Lowe c/c 30 Darluniau ... £90.00
53. The Heart of Northern Wales - W Bezant Lowe Ail Gyf 1927 c/c d/i £60.00
54. Songs of Wales 1600 - 1933 Bilingual W S Gwynne Williams 1933 . £5.00
55. Davies Brothers Gatesmiths - Ifor Edwards c/m 1977 ... £10.00
56. Pilgrimages to Old Homes - Fletcher Moss c/c 1906 ... £20.00
57. Romatic Cheshire - J Cuming Walters c/c 1930 ... £15.00
58. John Wilkinson On The Old Bersham Iron Works c/c 1899 ... £25.00
59. Conway Castle and Other Poems - Glenys Pritchard c/m ... £2.00
60. The Poetry of Snowdonia - Tony Curtis Seren 1989 ... £4.00
61. A'u Bryd Ar Ynys Enlli - Enid Roberts c/m Lolfa 1993 ... £3.00

CODIR TÂL YCHWANEGOL AM GLUDIANT